

Peter Östman kd ym.

Talousarvioaloite oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvästä kuntien valtionosuuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä (-5 900 000 euroa)

Eduskunnalle

Hallituksen uudistus oppivelvollisuuden laajentamisesta ei ratkaise lasten ja nuorten kouluttautumisen todellisia ongelmia. Suurin ongelma ovat tällä hetkellä ne koulupudokkaat, joilla ei peruskoulun jälkeen ole riittäviä valmiuksia jatko-opintoihin. PISA-mittauksissa Suomi on pudonnut kärjestä kaikilla mitatuilla alueilla: lukemisessa, matematiikassa ja luonnontieteissä. Viime vuosina oppilaiden väliset osaamiserot ovat kasvaneet ja heikosti osaavien osuus on lisääntynyt. Jopa 11 prosentilla peruskoulun päättäneistä on niin huono lukutaito, että se rajoittaa heidän elämäänsä ja estää jatko-opinto- tai työnsaantimahdollisuuksia. Nämä nuoret kaipaisivat kipeästi räätälöityä lisätukea opintoihin, osa myös erityisopetusta jo alakouluvaiheesta saakka.

Uudistuksessa rahat käytetään kaikille pidennetyn oppivelvollisuuden myötä nuoriin, joilla opinnot sujuvat muutenkin hyvin. Laajennettu oppivelvollisuus vie resurssit ja voimavarat kohdenneuilta tukitoimilta, joita useimmat erityistarpeiset oppijat kaipaivat koulupudokkuuden estämiseksi. Toisen asteen koulutuksessa ongelma ei ole se, etteikö toiselle asteelle haeta, vaan se, ettei siellä pysytä. Opinnot jäävät kokonaan aloittamatta tai keskeytyvät. Jos tavoitteena on saada kaikki nuoret suorittamaan toisen asteen tutkinto, oppimisen tukemiseen on panostettava koulupolun alkupäässä. Ratkaisevaa koko oppivelvollisuuden uudistamisen osalta on perusopetuksen vahvistaminen. Ennen kaikkea on pidettävä huolta siitä, että jokaisella perusopetuksen päättävällä on toisen asteen opiskelun edellyttämät taidot, tiedot ja opiskeluvalmiudet. Laajennettu oppivelvollisuus ei lisää toisen asteen tutkinnon suorittaneiden määrää, ellei todellisiin ongelmiin puututa. Ne nuoret, joilta tähän asti on jäänyt toisen asteen tutkinto puuttumaan, tarvitsevat runsaasti enemmän tukea ja opetusta sekä perusopetuksessa että ammatillisessa koulutuksessa.

Koronaepidemia on merkittävästi vaikeuttanut koulujen arkea, ja ajankohta on laajan uudistuksen toteuttamiselle huono. Koronatilanteessa oppilaiden väliset oppimiserot kasvavat. Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat kärsivät koronan tuomista erityisjärjestelyistä eniten. Yhä useampi toisen asteen oppilaitos toteuttaa opintoja etäopetuksena, ja on selvää, että iso osa oppilaista tulee tarvitsemaan huomattavan määrän tukea saadakseen opinnot uudelleen käyntiin ja oppimisen aukot paikattua kriisin jälkeen. Kaikki eivät saa kodeissa tarvitsemaansa apua, ja opettajien resurssit on suunnattava tuen antamiseen entistä enemmän.

Opetusalan järjestöt ovat pyytäneet aikalisää oppivelvollisuuden pidentämisessä, sillä kouluilla ja oppilaitoksilla ei ole aikaa eikä voimavaroja valmistella tulevia muutoksia kriisin keskellä. Ope-

Talousarvioaloite TAA 368/2020 vp

tusministerin mukaan uudistuksen aikataulua ei ole kuitenkaan syytä muuttaa, koska lain valmistelu on jo pitkällä. Perustelu on ontuva. Tässä maamme tilanteessa tulisi resursseja suunnata ensisijaisesti siihen, että saamme kurottua osalla oppilaista oppimisvajeen kiinni. Suomessa on ennenkin valmisteltu uudistuksia, jotka eivät ole muuttuneissa olosuhteissa toteutuneet tai ovat siirtyneet seuraavalle vaalikaudelle.

Lainsäädännön arviointineuvosto arvioi lakiesitystä seuraavasti: "Esitysluonnoksessa on tuotu esiin relevantteja perusteluja oppivelvollisuuden pidentämiseksi. Keskeinen ongelma tavoitteiden saavuttamiseksi näyttäisi kuitenkin olevan toisen asteen opintojen keskeyttäminen, eikä opintojen aloittamatta jättäminen. Esityksessä kiinnitetään paljon huomiota tukea tarvitseviin opiskelijoihin, mutta esitys ei näytä kohdistuvan heihin kovin tehokkaasti. Esityksessä tulisi arvioida muita vaihtoehtoja ja niiden aiheuttamia hyötyjä ja kustannuksia ja verrata niitä oppivelvollisuuden laajentamisen kustannuksiin ja hyötyihin."

Oppivelvollisuuden toteuttamiseen on otettava aikalisä ja suunnattava resurssit tehokkaaseen opilaiden opiskeluvalmiuksien parantamiseen perusopetuksessa.

Tämä talousarvioaloite on osa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia vuodelle 2021.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta vähentää 5 900 000 euroa momentilta 29.10.31 kuntien valtionosuuksista liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen.

Helsingissä 16.10.2020

Peter Östman kd
Antero Laukkanen kd
Sari Essayah kd
Sari Tanus kd
Päivi Räsänen kd